

MORTEN EJRNÆS

**"Potentialer i og behovet for kritik i socialt arbejde
– dets praksis, forskning og uddannelse"**

**25. september 2018
VIA University
College
Ceresbyen 24, 8000
Aarhus C
Lokale C2.41
Klokken 14.25-16.05**

Mennesker møder og har altid mødt sociale problemer. Dog har vi i en længere periode gennem opbygningen af velfærdssamfundet forsøgt at behandle, forebygge eller afbøde de skadelige virkninger af fx arbejdsløshed, stofmisbrug eller omsorgssvigt. I en længere periode lykkedes det at mindske fattigdom og arbejdsløshed og at udvikle forskellige indsatser til at arbejde med komplekse sociale problemer ud fra et helhedssyn, således at mennesker i socialt udsatte positioner kunne få støtte tilpasset deres unikke situation og hjælp til at udvikle relationer og deres aktive deltagelse i samfundet.

Imidlertid befinder det danske velfærdssamfund sig i en paradoks situation. Rigdommen i landet bliver større og større. Midlerne til en effektiv fattigdomsbekæmpelse er til stede samtidig med, at vores viden om sociale problemer bliver større. Alligevel er det danske samfund i gang med at afvikle socialpolitikken og det sociale arbejde. Den uligheds- og fattigdomsbekæmpelse, som den socialpolitiske omfordeling kunne skabe, er forsvundet tilsammen med et socialt arbejde med udgangspunkt i det enkelte individs behov og situation. Det sociale arbejde afvikles og erstattes af beskæftigelsesorienteret arbejde og en samtidig fattiggørelse. Fokus er ensidigt på indslusning på arbejdsmarkedet og på social kontrol.

Der er således grund til bekymring for det sociale arbejde og socialpolitikken udvikling, eller snarere tendenser til afvikling. Der er altså gode grunde til at holde øje med og kritisere samfundets måde at håndtere svage og udsatte gruppers sociale problemer på. Problemet er, at hverken politiske partier, fagforeninger eller andre bredt rodfæstede organiseringer står vagt om at fastholde eller udvikle solidariteten med de svageste. Heller ikke praktikere eller forskere står i særlig aktiv grad vagt om grundlæggende solidariske principper i det sociale arbejde og socialpolitikken. Begge grupper underlægges eller underlægger sig krav om lønsomhed i relation til deres arbejdsområder; medens både forskningen i de mest udsatte menneskers sociale problemer og det sociale arbejde i forhold til dem forsømmes, da bevillingerne hovedsagelig tilgodeser projekter, der kan vise, hvordan man bedst kan investere i sociale indsatser..

Bekymringen for socialpolitikken og det sociale arbejdes udvikling udspringer af tendensen til at vurdere indsatserne som investeringer, der skal kunne betale sig. Kritikken må tydeliggøre dette og påpege, hvordan socialpolitik og socialt arbejde kan bidrage til at mindske lidelse og ulighed, og fremme deltagelse i samfundslivet samt blive et konkret udtryk for solidaritet med de svageste. Dog kan det være vanskeligt, når de personlige incitamenter for både praktikere og forskere står i vejen for at fremsætte denne kritik.

Det er dette paradoks og denne bekymring, der er udgangspunkt for oplægget *"Potentialer i og behovet for kritik i socialt arbejde - dets praksis, forskning og uddannelse"*.